

SLOVENSKI NAROD

UVEDNISTVO, UPRAVA IN INZERATNI ODDELEK:
LJUBLJANA, PUCCINIEVA UL. 5
TELEFON ST. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

PONEDELJSKA IZDAJA „JUTRA“

IZDANA VSEAK POНЕДЕЉЕК КОТ ПОНЕДЕЉЕСКА
ИЗДАЈА „JUTRA“

Beiderseits der Orne und südlich von Vire feindliche Einzelangriffe in erbitterten Kämpfen abgeschlagen

Zunehmende Heftigkeit der Kämpfe im Raum von Alençon — Neuer Angriff der Nordamerikaner auf St. Malo blutig abgewiesen — In Italien keine grösseren Kampfhandlungen — Im Osten nor dwestlich Bialystok weitere bolschewistische Durchbruchsversuche in harten Kämpfen aufgefangen — Tagesangriff der Nordamerikaner auf Metz — Britische Fliegerverbände bombardierten nachts Braunschweig, Hildesheim, Rüsselsheim und Kiel — 58 Terrorbomber abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 13. Aug. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Front beiderseits der Orne und südlich von Vire führte der Feind zahlreiche Einzelangriffe, die zu erbitterten Kämpfen führten und zum grössten Teil abgewiesen wurden. Um mehrere Einbruchsstellen wird noch gekämpft.

Die Kämpfe im Raum von Alençon haben sich noch mehr nach Norden verlagert und nahmen an Umfang und Heftigkeit zu.

Nach starken Luftangriffen traten die Nordamerikaner erneut zum Angriff auf St. Malo an. Abermals wurden sie nach heftigen Kämpfen, in die unsere Küsten- und Flakartillerie wirksam eingeschritten, blutig abgewiesen. In die Stadt eingebrochener Feind wurde im Gegenstoss wieder geworfen. Gefangene eingefangen.

Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine versenkten in Seegebiet westlich Le Havre ein feindliches Schnellboot und beschädigten ein weiteres schwer.

Marienflakartillerie und Sicherungsfahrzeuge schossen über der west- und südfranzösischen Küste 15 feindliche Bomber ab.

Im französischen Hinterland wurden 102 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien fanden keine grösseren Kampfhandlungen statt.

Im Osten wurden zwischen dem Quellgebiet des Pruth und dem grossen Weichselbogen verschiedene Angriffe der Sowjets unter Abschuss zahlreicher Panzer abgewiesen.

Schlachtfliederverbände führten westlich Baranow wirksame Angriffe gegen sowjetische Panzer und Fahrzeugkolonnen.

Nordwestlich Bialystok wurden weitere Durchbruchsversuche von über 10 bolschewistischen Schützendivisionen in harten Kämpfen aufgefangen.

An der lettischen Front griff der Feind auch gestern wieder an zahlreichen Stellen vergeblich an. Nur südwestlich des Pleskauer Sees konnte er seinen Einbruchsräum erweitern. Schwere Kämpfe dauern hier an.

Nach einem Tagesangriff nordamerikanischer Bomber auf die Stadt Metz waren schwächere britische Fliegerverbände in der Nacht Bomben auf Braunschweig, Hildesheim, Rüsselsheim und Kiel. Durch Nachtjäger und Flakartillerie der Luftwaffe wurden 58 Terrorbomber abgeschossen.

Na obih straneh Orne in južno od Virea so bili v srditih bojih odbiti posamezni sovražni napadi

Naraščajoča silovitost bojev na področju Alençona — Nov napad severnoameričanov na St. Malo je bil kravato odbit — V Italiji nikakih večjih bojev — Na vzhodu so bili v hudi bojih zapadno od Bialystoka prestreženi nadaljnji boljeviški prebijalni poizkusi — Dnevi napad severnoameričanov na Metz — Britanski letalski oddelki so bombardirali ponoči Braunschweig, Hildesheim, Rüsselsheim in Kiel — 58 terorističnih bombnikov sestreljenih

ranova uspešno napadli sovjetske oklopne in kolone vozil.

Severozapadno od Bialystoka smo v hodi bojih prestregli nadaljnje poizkuse več kot 10 boljeviških strelskih divizij, ki so hoteli prebiti naše bojne čete.

Na latvijskem bojišču je sovražnik tedaj včeraj na številnih mestih brez uspeha napadel. Le južnozapadno od Pakovskega jezera se mu je poarečilo razširiti svoje vdornje področje. Tu se nadaljujejo težki boji.

Po dnevnem napadu severnoameričkih bombnikov na mesto Metz se vrgli slabii britanski letalski oddelki ponoči bombe nad Braunschweig, Hildesheim, Rüsselsheim in Kiel. Nočni lovci in protiletalsko topništvo v sestavu letalstva so sestrelili 58 terorističnih bombnikov.

Sijajno so se izkazali

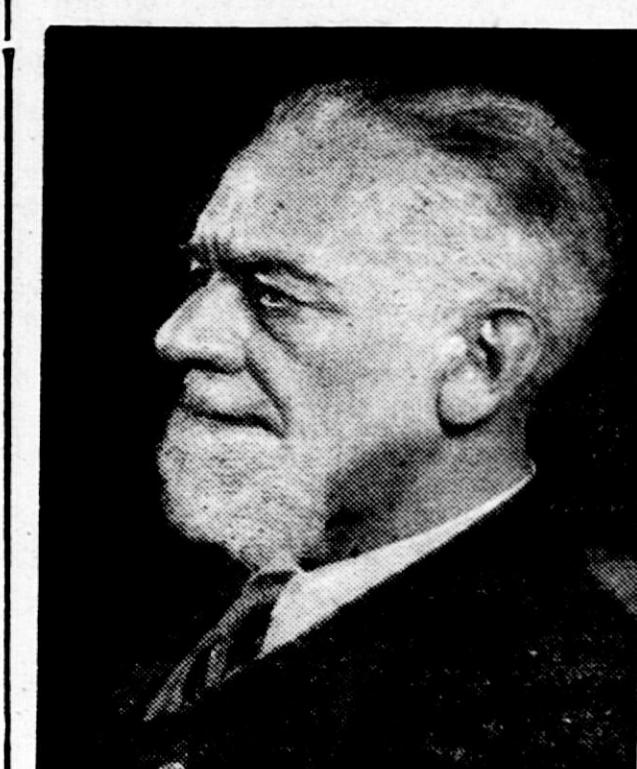
Führerjev glavni stan, 13. avg. Vrhovno k današnjemu vojnemu poizkusu javljajo:

Zarvarstvo italijanske zapadne obale dočleni varovalni oddelki pod povlastjem kapitana vojne ladje Rehma so v borbi proti sovražnim napadom z morja in iz zraka posebno odlikovali. V zadnjih treh mesecih so potopili ti oddelki 1 korvetno in 14 brizih čolnov. Težko so poškodovali 1 podmornico in 21 brizih čolnov. S potopitvijo dela teh ladij je računati. Poleg tega so sestrelili mnogo letal.

V velikem loku Visle se je s svojo vzgledno hrabrostjo odlikoval poročnik Wittrock iz nekega grenadirskega polka.

Prezident Rupnik

Naj predsednik g. general Leon Rupnik je obhajal v četrtek svoj 64. rojstni dan. Ob tej priliki se je posebno jasno pokazalo, kako temo je prebivalstvo Ljubljanske pokrajine navezano na svojega prezida.

denta in kako velika sta ugled in zaupanje, ki ju uživa v vsej slovenski javnosti. Predstavniki našega javnega življenja in najširši slojev prebivalstva so zlasti z mnogoštevilno udeležbo na svečani akademiji, ki je bila na predvečer rojstnega dneva v Operi, in s čestitanjem na svečanih dvoranah in vladni palaci dokumentirali hvaležnost in vdanosť vsega ljudstva do g. prezidenta. Še posebej mu je po svoji delegaciji izrekla čestitke in svojo popolno zvestobo slovenska mladina, katere delegacija mu je kot simbolično darilo poklonila umetniško izdelan meč.

Tako se je vse prebivalstvo tudi ob tej priliki z zaupanjem in hvaležnostjo brez rezerve priznalo k možu, ki je in usodnih trenutkih naše zgodovine pogumno prevzel nase odgovorno in težko nalogu, da resi naš narod in njegovo domovino pred grozec katastrofo ter ju popelje v varno dobrodošč v novi skupnosti evropskih narodov, ki se prav sedaj kuje v orjaški borbi pod vodstvom Velike Nemčije.

Prezident Rupnik se je rodil dne 10. avgusta 1880. v Lokvah. Posvetil se je vojakemu poklicu, postal generalstabilni častnik v takratni avstroogrski armadi in nadaljeval po prvi svetovni vojni, ki jo je prebil na frontah, svojo kariero v bivši jugoslovanski vojski, v kateri je postal divizijski general in povojnik vse utrijevalne službe. Za ta kariero moža, ki je izšel iz preprostih razmer, dokazuje njezine izredne sposobnosti, ki so mu v zvezi z njegovim odkritim značajem in njegovo človeklobujnostjo pridobile splošno priljubljenost in velike ugled v vsej javnosti, posebej se med Slovenci.

Zato so se generala Rupnika najširši sloji našega prebivalstva oklenili z velikim zaupanjem že takoj v začetku, ko se je po zlomu jugoslovanske vojske vrnil v Ljubljano in se je v zavesti svoje odgovornosti postavljal na čelo borbe proti komunizmu, ko je ta zacet sistematično uničeval naše ljudstvo in njegove kraje. Komunisti so spoznali nevarnost, ki jim je pretila od njegove močne osebnosti in njegove pozitivne vdanosťi do narodne skupnosti. Hoteli so ga zato odstranili in narocili so kmalu v zacetku njegovega delovanja proti njemu atentat, ki pa se je sreči izjavil.

Dne 3. junija 1942 je bil general Leon Rupnik imenovan za župana mesta Ljubljane. S svojo velikopotevnostjo in energijo ter z močjo svoje osebnosti je dal temu položaju pomen in vpliv, ki sta daleč presegali običajni pomen in vpliv ljubljanskega župana. Posvetil se je svoji nalagi z vso pozitivno vnemo in izredno delavnostjo, ki ga odlikuje, ter si je se bolj pridobil simpatije in zaupanje najširših slojev, katerim je bilo njegovo delo v prvi vrsti posvečeno. Zavzel je v naši javnosti tako vodilen položaj, da je obšel potem vse prebivalstvo občutek zadovoljstva, ko je bil dne 20. septembra 1943 od nemške oblasti postavljan za šefca pokrajinske uprave.

Bilo je to v onih težkih, usodnih dneh, ki so sledili zahrbtni savojski izdaji in jo našo pokrajino le hitra zaščita nemške oborožene sile rešila pred prepadom, v katerem so jo pehali združeni savojski in komunisti. Rupnikovo imenovanje je iztrgal ljudi iz zmude in malodušnosti ter jih vnovič napolnilo z zaupanjem in pogumom. Ustvarjen je bil z njim psihološki pogoj za delo preporoda, ki se je začelo in ki je dobro že takoj v prvih dneh najvidnejši izraz z ustanovitvijo Slovenskega domobranstva.

Na celo množicam, ki so se zbrala okrog prezidenta Rupnika, je stopila sedaj poštena in zdravja slovenska mladina. Brez pridržka in oklevanja se je v idealnem navdušenju oklenila priljubljenega generala domobranstva. Domobranstvo je tako iz dneva in dan hitro rastlo in se krepolo, tako da je, podprt po nemškega vojaka, kmalu lahko začelo uspešno čistiti našo krajino komunističnih tolovajskih oddelkov.

Neumorno in uspešno pa je bilo in je še delo prezidenta Rupnika tudi na vseh drugih področjih. Posebno si je navezel hvaljenost prebivalstva in njegovo še večje zaupanje z velikopotevnim socialnim delom — da navedemo le Zimsko pomoč — in s kovanjem trdne narodne skupnosti, ki ne pozna več starih razprtij in ne razredinega sovraštva. Njegovo prizadevanje je rodilo tudi v tem pogledu že razveseljive

Boji na invazijskem bojišču

uničila pri tem neko obklopljeno ameriško edinicu. Američani, ki so pritiskali v zvih proti obali, so imeli predvsem na področju Parame in pri Fort de la Vardu velike izgube. Povsod, kjer so vdrlj Američani v utrdbi, so jih nemške čete v gorčenih bojih uničile. Duša odpora je poveljnički trdnjava, 51letni nosilec viteškega kriza polkovnik Andreas von Aulock, ki ga odlično podpira luški vojnik kapetan Endell s svojimi mornariškimi edinicami.

Berlin, 13. avg. Mednarodni poročevalski urad javlja: Posadka St. Malo je tudi včeraj z največjo odločnostjo vtrzajala in kljubovala vsem ameriškim napadom. Sovražni pritisk na vzhodno krilo trdnjave je bil večji, posebno močan. Ceprav je obramba spritočno okoliščine, da gori vse mestno, izredno otezena, je majhna nemška posadka ohranila vse svoje postojanke. Uničila je 18 oklopnikov, ki so skušali prodriči proti obrambnim napravam. Na zapadnem krilu utrdi so izvršili nemški grenadiri uspešno akcijo, s katero so obklopljili in uničili neko ameriško bojno skupino.

Berlin, 13. avg. Pri Brestu so imeli z vzhoda in severa napadajoči severnoameričani petek tako hude izgube, da so morali svoje napade začasno prekiniti. Proti večeru so močni letalski oddelki bombardirali nemške obrambne čete. Pritočovani ponovni napad se še vedno ni pričel.

Berlin, 13. avg. Severnoamerički letalci so z bombami in strojnico uničili normandijsko vas Condé sur Iffs južnozapadno od Mezižbona. V vasi ni bilo nikakih nemških naprav in nikakih nemških vojakov.

To so Američani z izvidniškimi letali dobro opazili. Uničenje vasi ter umor neoboroženih kmetov, žena in otrok, ki se niso mogli braniti, sta izvrala med normandijskim prebivalstvom novo ogroženje proti Angloamerikanom.

Boji za St. Malo

Berlin, 12. avg. O bojih za St. Malo je izvedel DNB sledeče podrobnosti:

Podprt z obalnimi baterijami nemške vojne mornarice se oddelki nemške vojske Američanom junaško upirajo. Kljub ne-prestarnim letalskim napadom, ki so povzročili velike požare v St. Maloju ter neprekiniten težkemu obstrelovjanju se Američanom ni posrečilo napredovati na ozekem mostišču, ki veže St. Malo s celino. Nemška posadka je izvedla protinapade ter

Boji v Italiji

Razpust italijanske akademije

Milan, 13. avg. Kakor javlja iz Rima, je sklenila Bonomijeva vlada razpustiti tuji kraljevo Italijansko akademijo. S takojšnjim učinkom so ukinele tudi vse prednosti in pravice, ki so jih uživali članji kraljeve akademije. V novo akademijo bodo sprejeti le oni njeni dosedanji člani, ki so znani kot protifašisti.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 13. avg. Finsko vojno poročilo z dne 12. avgusta javlja:

Na zapadnem delu Karelske ožine je neka finska napadna skupina uspešno napadla sovražnike postojanke. V smeri proti Istantale smo uničili s topniškim ognjem oklopnik, ki se je v neki koloni premikal pred našimi črtami.

Z južne obseke bojišča severnovzhodno od Ladoškega jezera ne javljajo nič novega.

Pri jezeru Loimolanu uspešni finski napadni sunki. Med jezeroma Tolvo in Paasto smo zavezali neko sovražno oporišče ter odbili neki protinapad. Na nekem drugem mestu smo uničili majhen sovražnikov oddelok, ki je vred v naše postojanke. S področja okrog Ilomantsia na javljajo ničesar posebenega, v smeri proti jezeru Rudi smo pregnali majhen sovražnikov oddelok. S pomorskega in letalskega bojišča ni nikakih posebnih poročil.

Kommunisti proti Bonomiju

Stockholm, 13. avg. Takoj po Churcillovem prihodu v Italijo so priceli socialisti s hudo propagando proti Bonomiju vlači, prav neka vest, »United Press«. Po vodil v Rimu so nalepili komunistični pričasti v noči na soboto lepake z ostrimi pozivi, da je treba Bonomija takoj strmo zavestiti, ker ne uživa zaupanja zaveznikov.

Ameriški udarec izseljeniškim Poljakom Hudi izpadi newyorškega radijskega komentatorja

Stockholm, 13. avg. Poljski izseljeniški odbor, ki se sedaj ukvarja v Londonu z zahtevami, ki jih je prinesel Mikolajczyk iz Moskve, že dobil pri svojem težkem delu nov hud sunek v hrbot. Ameriška vlada, ki je bila doslej v poljsko-sovjetskem vprašanju spritočna vladateljstvu, ki je moral občutne krajevne omejitve, ki jih je moral doživeti Nemčija v zadnjih dveh letih in ki so samoumnevno vplivale na oskrbo. Nemčija ne more več črpati tako iz polnega, temveč mora zastaviti vso svojo pridnost in vso svojo organizacijsko sposobnost, da bo lahko kos stavljenim napadom.

Zembla se je zahtevali, da se zavrti vse voditelje, ki je temelj za zmagovalno obhrano in zaščito vseh voditeljev. Dr. Goebbels je dejal, da mora biti boj za to, da bo boj na fronti vodil vse voditelje, ki je temelj za zmajsko vosačevanje.

Berlin, 13. avg. Novo osnovani voditeljski krog nemške docentske zveze se je ustal pod vodstvom državnega voditelja dočasnika Gauleiterja dr. Scheela, da bi razpravil o koncentraciji sil na nemških voditeljih s šolah spritočne totalne vojne. Dr. Scheel je dejal med drugim: »Vsek resnični nemški zmanjševalci se je odločil, da služi v težkih letih dosegli sijajne uspehe. Voditelji vseh voditeljev so kmalu našli nekaj v zvezki njihovega začetka.«

Berlin, 13. avg. Novo osnovani voditeljski krog nemške docentske zveze se je ustal pod vodstvom državnega voditelja dočasnika Gauleiterja dr. Scheela, da bi razpravil o koncentraciji sil na nemških voditeljih s šolah spritočne total

Protikomunistično ljudsko zborovanje na Dobrovi

Zbranim množicam je spregovoril tudi president Rupnik, pozdravljen z navdušenimi ovacijskimi

Dobrova, 13. avgusta

Ze od zgodnjega jutra so se danes zgrijale množice iz Dobrove in vse bližnje in daljne okolice, pa vse tja do Ljubljane v Dobrovo na veliko protikomunistično zborovanje. V toplem poletnem dnevu so se pomikale procesije ljudi po vseh cestah na zborovalni prostor, urejen na velikem travniku. Za slovesnost se je Dobrova nad vse skrbno ter z vso ljubezijo in požrtvovanjem pripravila. Ni bilo hiše, ki bi ne bila okrašena s svetjem in zastavo, ob cesti proti Ljubljani so bili postavljeni mlajci in stebri, pojni svečega zelenja, najlepši pa je bil pogled na zborovališče s častno tribuno. Velik travnik je obdaja množica visokih mlajcev, s katerih so visele velike zastave. S skratnatega ozadja tribuno je svetlo žarek kranjski orel, pred njim pa je bil umetniško urejen oltar. V ospredju z zelenjem okrašene tribune je bil med okrasnimi stebriči kot kapitanski mostič urejen poseben pomol za govorniški oder.

Zborovališče je bilo že polno, ko je nekaj pred deveto uro poveljni Slovenskega domobranstva podpolkovnika Krener v spremlju načelnika štaba podpolkovnika Peterline, pomočnika podpolkovnika Vizjaka in adjutanta stotnika Lahja pregledal domobranske oddelke. Ob devetih je prispeval predsednik general Leon Rupnik. Po pozdravi predstavniki oblasti in po raportu domobranskega poveljnega. Knupež je pregledal močno vrsto razpostavljenih domobranksih oddelkov. Ob velikem mlaju z napisom »Naš rod vrnite boljši dobi!« ga je pozdravila mladina v narodnih nošah s priručno deklamacijo, dekleta pa so mu ponudila kruha in soli in mu izročila lep šopek.

Strnjene vrste občinstva in zlasti veliko število narodnih noš je toplo pozdravljalo g. predsednika na vsej poti do tribune, od koder so nato častni gostje opazovali mladino domobranksih edinic, ki so strurno korakala za domobransko godbo. Nudil se je krasen pogled na oddelke, korakajoče med živopisanimi nošami ob plapoljanu zastav. Po mimohodu se je spet vse občinstvo strnilo na zborovalnem prostoru. Godba je zaigrala »Naprej in ob njenih zvokih so se na najvišji mlaj dvignile zastave in močno zaplapale nad množico.

Po dviganju zastave se je prileča na prostem naša, ki jo je bral višji domobrani kurat dr. Lenček. Po službi božji se je prilečeno javno zborovanje.

President Rupnik govori

Zborovanje je otvoril dobrovski župan Majersič s pozdravom predsedniku, zastopnikom nemške vojske in Slovenskega domobrana, okrajnemu glavarju Marušiču, okoliškim županom in občinstvu. Spomnil je nedavneg rojstnega dneva g. prezidenta, mu pozele kar najlepših uspehov in ga prosil, da spregovori množici.

Viharni pozdravljali je g. predsednik stopol na govorniški oder in se v početku svojega govora spominjal dan iz marca 1941. Pokazal je, kako vse drugačen bi bil naš položaj, če nas takrat ne bi teme

sile pognale v vojno. Pri tej primerjavi poti, ki smo jih dejansko hodili, in onih, po katerih bi bili morali hoditi, če bi bili pametni, je g. prezident ugotovil, da mora vsakokor priti do spoznanja, da je v resnici zadnji čas, da kreнемo s poti nereda in trošenja narodnih energij in da v zadnjem trenutku popravimo, kar se še popravi da. Rešimo lahko še vse, kar je bitnega, če bomo pogumno, enotno, disciplinirano in požrtvovalno šli po poti politične in družbenne preureditve in tem smislu nadaljevali skupen boj proti židovskemu poljskemu ne samo z orozjem, ampak tudi enotnih src in enotnega misijenja. Sile, ki se bore proti neredu, se bore za Boga samega. Zato trdno zaupamo, da nam bo Bog po najvhajših preizkušnjah naklonil pravčno zmago in nas blagoslavlil, če bomo v svoji enotnosti tudi sami storili vse, kar moramo storiti, vsi moramo na delo, k zidanju krepkev, kompaktnih temeljev za novo družabno ureditev v novo urejeni Evropi. Samo tako bomo prav služili svojemu narodu in s tem samemu sebi.

Nadaljnji potek zborovanja

Govoru g. prezidenta so sledile dolgotrajne ovacije, nakar je govoril predsednik Delavske protikomunistične akcije g. žužek. Opozoril je na milijarde škode in desetisoč težev, ki so nam jih povzročili komunisti v svoji borbi »za oblast in posest. Če je kdo izdajal, je izdajala komunistična partija, kajti je zvestno in premišljeno je iz strankarskih spekulacij delala Škoda svojemu narodu. General Rupnik je nastopil kot pionir v najusodennejšem trenutku, združil je narod, ustvaril je domobranstvo. Zgradišči smo že močne mostove do razdoblja kraljevstva in premišljeno.

Naslednji govornik, urednik »Slovenskega doma« g. Javornik je očital nekaj temeljnih točk, katerih Slovenci ne bi smeli nikoli pozabiti. Tako je dejal, da moramo gledati mi predvsem nase in vase, ne v svet. Ce bi vsaj za polovico manj poslušali zunanji svet, bi bilo pri nas mnogo manj hudo. To svetovno katastrofo moramo Slovenci preživeti, kajti če enkrat prepademo, nam nobene reforme ne bodo več pomagale. Zavedati pa se moramo, da nam nihče ne bo niteesar podaril, zgodovina nam ne bo dala niteesar zastonj, vse si moramo sami prizoriti. V krvi in žrtvah smo dozoreli, našo zemljo ljubljivo z delom, znotraj v krvi in ta ljubezen je poroštvo za novo bodočnost.

Nato so narodni tabor pozdravili g. Majoč in imenu ekskurzive bojevnih organizacij, g. Jelenčič v imenu slovenske mladine in poročnik dr. Kociper kot domobranični častnik. Vsi so poučarjali, da je naša pot le za generalom Rupnikom, s katerim moramo iti v novo bodočnost.

Ob koncu zborovanja se je g. župan řešenk zahvalil g. prezidentu, zastopnikom in govornikom. Z zanosnim petjem »Hej Slovenči!« je bilo res veličastno ljudsko zborovanje končano.

Vojni položaj v Burmi

Tokio, 13. avg. Japonski glavni stan je objavil o položaju na burmanskem bojišču: Japonci imajo trdno v rokah področje med Butidaungom in Maungdavom. Razen tega so zasedli dolino Harakan. Na tem odseku so japonske čete tudi pred sovražnikovimi postojankami.

Na odseku med Kohimo in Imphalom so se umaknili Japonci nazaj na mejo ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Japonske čete na odseku Mogaunda so zasedle važno sovražnikovo postojanko, pri čemer so se zapletle v hude boje s sovražnikovimi silami. Japonske zasedbe ne čete v Miktini so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se preprečili poizkuse sovražnika, da bi se zopet polasti burmske ceste.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se preprečili poizkuse sovražnika, da bi se zopet polasti burmske ceste.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Japonske čete na odseku Mogaunda so zasedle važno sovražnikovo postojanko, pri čemer so se zapletle v hude boje s sovražnikovimi silami. Japonske zasedbe ne čete v Miktini so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Na področju ob reki Nukijang držijo Japonci trdno v rokah svoje postojanke ter se sedaj pripravljajo na nove akcije.

Tokio, 13. avg. Ob izpraznitvi Mitkinje je poveljnik japonskih braniteljev po lastni volji junaska padel. Japonsko poročilo pravi, da se je japonska posadka nad dva meseca branila pred številčno mnogo močnejšimi nasprotniki. Ko je končno zmanjkalno mesto v Mitkinji, so se, ko so prebole sovražnikov obroč, v noči na 3. avgust izumaknili nazaj na nova oporišča.

Gledališki teden

Najsvetlejši dokument ljubljanske Opere

Premiera „Aide“ je pod Neffatovim dirigent skim vodstvom izpričala njeno visoko umetnostno raven — Predoren uspeh V. Heybalove, M. Kogejeve, J. Gostiča, J. Betetta, V. Janka in F. Lupše

Nedeljska premiera Verdijeve »Aide« je najsvetlejši dokument ljubljanske Opere, njenega visoko uravnanega umetnostnega ustvarjanja. Lahko trdimo, da je bila ta predstava verjetno najbolj kakovostna, kar smo jih kljaj videli na ljubljanskem opernem odrvu. Podobno je, ko da so vsi vodilni činitelji ter sodelujoči strinili v močnem prizadevanju, ustvariti nekaj nenevnega za naše prilike izrednega. Ko smo se potapljal v lepote dela samega tem njebove odlične izvedbe, se nas je loteval občutek, ko da nismo v Ljubljani, ko da prisostvujemo premieri »Aide« na kakšnem opernem odrvu mednarodnega umetnostnega slovesa. Pri tem nismo niti pomisili, da bi spadala ta predstava prav na začetek, ne pa na konec operne sezone 1943-44. Pa bodo lahko z njo odpirali novo gledališko leto 1944-45.

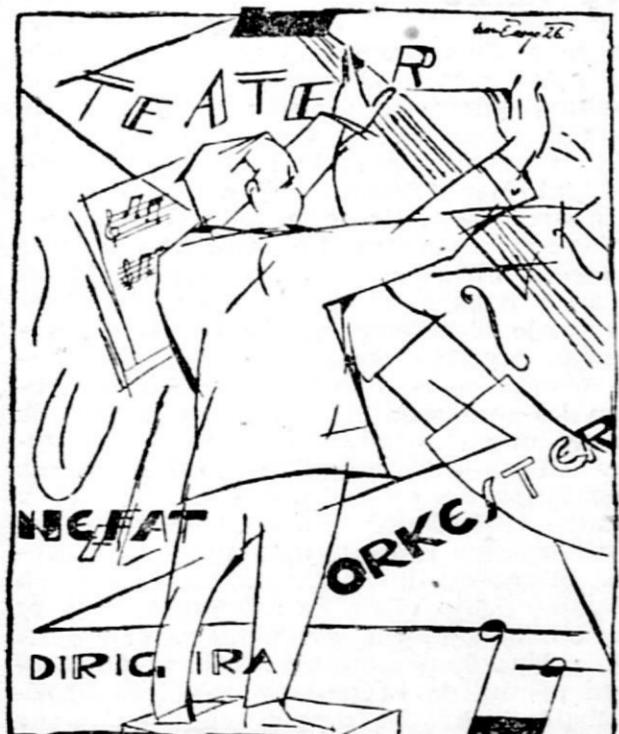
Premiera »Aide« pa ni izkazala najsvetlejšega dokumenta naše opere, temveč nam je prinesla tudi dve stvarnosti, ki nista le relativno evropskega, temveč tudi absolutno evropskega zamaha in vzpona. To sta

Aida V. Heybalove in Radames J. Gostiča; o njiju bomo v naslednjih odstavkih nekoliko podrobnejše spregovorili.

Uprizorjanje »Aide« ni šalo. Ce bi naj bilo odločilno načelo, da »se gremo Aido, potem ni nič tveganega. Toda če presodimo, da je format bistvena oznaka te največlastnejše, dasi glasbeno kakovostno in dramaturško ve vrhunsko Verdijeve opero, potem si je treba vso zadeva dobro presmisli. Mar so danii vsi pogoji za vsestransko doganno uprizoritev, ki ustreza Aidenemu formatu? Posebno srečno okoliščine, ki se je ljubljansko gledališče znašlo v njih navzicle težkim vojnem času, so olajšale odločitev. Predoren uspeh nedeljske premire je odločitev temeljito opravici.

V žarišču priprav za uprizoritev »Aide«, ki so bile o njej napisane cele skladovnice razprav, sta bila predvsem dirigent A. Neffat in režiser P. Golovin, ki je vodil tudi koreografski del predstave. A

Neffat je temeljito gredel po zakladnici Verdijevih glasbenih misli, melodičnih zasnutev, ki jih srečuješ tukaj v preobliku lepote ter izraznosti. In je izgredel vse, kar nas ob »Aide« preseneča. Vestno, strokovnjaško natancijo je razčlenil osnovne sestavine znamenitega opernega dela, ki se v njem izprepleta izrazne oblike v plastični slikovitosti. Budno je vzpredil sodelujoče činitelje in jih pazljivo usmerjal k verodostojnemu izvajanjemu. Stal je pri pultu kadar vojskovoja na povelenjskem razgledišču in s čarobno taktriko potegnil izvajajoče skupine v svoje sredotolje. Uspeh ni mogel, ni smel izostati. V ozadju sijajnega celotnega uspeha je A. Neffat, ki je nedeljno zvezcer dozivjal morebiti najlepše urice svojega dirigentskega sanovanja. Duša in znanje sta dajala odlično pricravanje.

Kakor dirigent, tako je strelmel tudi režiser P. Golovin za tem, da se tudi v uprizornitvi prvinah Verdijeve operne umetnosti polno razdone njen izredni format. P. Golovinu moramo po vsem tem, kar smo videli na odrvu, priznati domiselnost, okus in smisel za estetično gradnjo zunanjih elementov odrškega dogajanja. Ze dolgo ni bilo čutiti na ljubljanskem opernem odrvu tako večje, strokovljanske roke. Posamezne slike so bile skrbno, preudarno izdelane, kar ni pri operah te vrste vzmorenega pomena. Nad vsemi se je prelavalo ozračje faaraonskih časov, ki so se nam zdeli ob Verdijevi glasbi in odrških slikah tako blizu. Opremno razkošje, zunanjii bleščata povzdrovala uprizorne učinke.

V sovočju z reziserjevimi zamisliki je bilo strokovnjaško delo scenografskih podvod V. Skružneg in kostumske spezialistke J. Vilfanove, ki se je tudi topot sijajno obnesla. Njeni kostumski načrti kažejo obilo znanja, estetike, pa tudi dušo, ki se edino lahko vtaplja v davnino in uspešno ustvarja iz njenih tokov. Pokazala je tudi posebno redko spretnost, ki je v tem, da je navzlic bajni kostumski slikovitosti uveljavila v svoji zasnovi načelo starinske stihe enotnosti in sklenjenosti. V okviru baletnega sporeda je uspešno nastopila kot solistka I. Kürbsova

Velikopoteznomu, slavnostnemu formatu »Aide« sta ustrezali ob ocenjevanju posamih stvaritev predvsem podobi J. Gostičevem in Radamesom ter Aide V. Heybalove. Gostič je iznova razgrnil pred nami vse tisto izrazno bogastvo, ki smo ga dejomali že ob njegovem nedavnem dom Joséju. Od prve romance dalje in znane aride na Aido se lahko vzpenja v izrazni sili, ki se vse boj prerašča do interpretacijskih viharosti v peti sliki, ko se nam žarko odkriva njegova umetnostna stvarjalnost v vsej veličini. Toda kakor se je razmahnil v dramatičnih poudarkih, tako se je njegova umetnostno snuočna osebnost prevesnila ob predzadnjem in sklepni sliki v fatalistično nastrojeno liričnost ter izrazno poglobljeno. Boljšega Radama se je težko misliti.

Kakor nam je Gostič predstavil s svojim Radamesom stvaritev evropskega formatu, tako smo domnevati tudi v Aidi V. Heybalove, da bi odlično prestala svojo preizkušnjo na vsakem odrvu. Heybalova je prelila v Aido ves svoj temperament, vso svojo odrško kri, ki v dinamiki opernega dogajanja, stopnjuje se napetosti burno vzkipeva. Videli smo njen Aido pred dvema sezonomi. Tedanjam Aida je bila znamenje njenе polne umetnostne dozorelosti v mejah naših merit in pričakovanj. Njen sedanja Aida pa ji odpira pot v širno krajestvo umetnostnega snavanja, opernega sodelovanja. Tako se nam je odkrija V. Heybalova ravno v Aidi v najvišjem vzponu svoje stvarjalnosti, ki je ni presegla niti v svoji Madame Butterfly, Myrocle, Eleonori ali Tatjani. Vloga jih je prizajmočnost popolnega umetnostnega

zlitja in doživetja, najmočnejše emanacije pevske ter igralske izraznosti. O tem smo se prepričali ob veliki ariji, ko se Aida loči v bolečini nihanju med Radamesom ter domovino in očetom, ko se v treći sliki, preizkušena po kraljevski rivalinji, više v obupu in strahu, ko doživlja v triumfni sliki tragično srečanje z očetom, ko se v peti sliki borja za ljubimca ter kraljevega očeta in ko zadomi v sklepni sliki kakor z drugačja sveta pretresljivi dospovev »Vidiš, že angel smrti plava z neba« kot melodično nezen, presunljiv finale monumentalne operе.

Amneris je preizkušena domena M. Kogejeve, ki je zopet doživila uspeh svoje izvajalne sposobnosti, umetnostne oblikovnosti. Tudi njena Amneris je rasla od slike do slike in se vzpelja do vrhuncu v šesti sliki, ki sloni po večini na nosilki, interpretki altnovske partie. J. Betettov Ramfis razovedava v spevih dostojanstvo prvega svečenika, v svojih zunanjih potezah hladno neizprostnost. V. Janak je svojega Amonstra tenkočutno izdelal. Zlasti pevška stran kreacije je bila odlična. F. Lupša je faraona izvrstno pričkal. Za predoren uspeh ga usposabljajo odlike njegovega glasu, igre in ustrenne pojavnosti. Iz zvora svečenice se prijetno oglaša s svojim odmevnim, lepim sopranom V. Bukovčev. A. Strukelj je svojo nalogo dobro opravil.

Resnoborni spevi sodnikov, tempelski spevi svečenici, živahnici faaraonovih žen in žalostni spevi etiopskih sužnjev poteljevajo svečano veličastje opere v njenem visokem formatu in edinstveno tragičnem razpletu.

Gledališka polemika

Kaj je umetnost

Sklепni pogovor z Zoranom

Z Zoranom sva stala v jutranjem hladu za cerkvico na Rožniku, vsa predana čaru, ki naju je obdajal. Iz malih globeli so se dvigale lahne modrikaste meglice; iz doline se naju pozdravljale sončne senožeti in njive; v ozadju se je v sočnih žarkih smerih oblikoval. Podutik, za njim pa so se vzpenjali v modrino neba lepi Polhograški Dolomiti. Grebeni so žareli in vabil... Pa sem vzkliknil: »Tako blizu so, in vendar tako dalec, da niso dosegljivi.«

»Zoran, hrepenenje... Ali slutiš bližino, ali cutiš nedosegljivost? Clovek hrepeni, hrepeni bo... hrepenenje pa bo ostalo neuteteno.«

Zoran: Vaša sanjavost me spominja na »Lepo Vidje«. To sem hotel vprašati: Kdo je gospod Igor Silih in kako to, da je on odgovoril na Vaše gledanje?

Jaz: So ljudje, ki se naslanjajo, če jim pove resnico v obraz, na jačjega. Znano osebnost si izberejo, nakar prično brundati: »Goethe je dejal, Zupančič je zapisal itd. Poščeno to ni, ker ta sorta ljudi navadno napačno uporablja izbrano orožje. Nu, so pa zopet ljudje na visokem piedestalu, ki jih stojijo — ki pravijo: »Cesar Janez je imel ministra Gregorja za svetovalca, zakaj bi jaz šel po kostanj v ogeni, ko sem vendar obdan od nešteto obvezoval.«

Prvi kot drugi so zelo nerodni: Osebni postajajo. In pod tega! Biral si: prvi te nagovori z »nekim«, drugi te sicer malo povija in pravi »učitelje«, itd. S tem pa hoče reči: »Prepostra grajo in hvalo nam, ki smo uživali akademsko izobrazbo! Kar bomo mi povedali, naj ti bo sveto! In pik!«

Rad, prav rad ustrežno ljudem, pa, zlonje ne da miru, povsod sili v spredevje in zato ni mogoče molčati. Pred dnevi so v operi uprizorili »Figarovo svatbo«. Mali gledališki letak so, kakor običajno, naznajali uprizoritev. Postojim in berem: »Figarovo svatbo« in pod tem naslovom akademski prevod: »Die Hochzeit des Figaro.«

Bili so časi, ko smo prevajali iz nemščine v slovenščino, pa nismo servirali takih v slišnih duhovitosti.

Slutim, ne, preprinjam sem, da bom zopet napredoval: Nič več me ne bodo zmerjali z »nekim«, z »učiteljem«, prav gotovo bo novejši čin »korektor«, ker pravilno se glasi prevod: »Figaro Hochzeit«, »Brehms živlilstvo« — Brehms Tierleben in ne »Das Tierleben des Brehms«, pač pa: »Domovina osla« — »Die Heimat des Esels.«

Dragi Zoran, slabost naš mamino, one nadkriljuje kreposti. Da ni tako, bi se ne dogajalo to, kar se: Opazoval sem nekoč cloveka, ki si je ubil v glavo, da je slišal velikega formatu. Z ogromnim copičem je nanašal barve na platno: Nastajala so gola debla, iz katerih so štrelje polemljene in posekane veje; v ozadju je bil nakazan fužinski most, in pod njim je, v obliki kranjske klobase, počivala Ljubljana. Ker je bil prejšnji dan deževan in je bila voda rumenkasto-rjava barve, zato je tudi klobasa bila tako podana. Impresionizem je to; vsaj tako pravijo temu načinu slikanja in verjeti moramo! Ce ne veruješ, te proglasit tak umetnik za nenaobrazenega; lahko se pa pripeti tudi kaj hujšega.

Zgodilo se je, da je umetnik dovršil »umotvor« ter ga razstavil v razstavnem oknu ljubljanskega umetniškega salona. Ljude so navali in občudovali »majstrovino«. Ljubljana je hvailja in slavila in glas je prišel tudi do mene. Kot kulturni človek sem odhitel pred razstavo okno, da se naužijem lepote. Med rožami je visele pobarvane platno, ki pa ni predstavljalo življenja ženskih časov, ki so se nam zdeli ob Verdijevi glasbi in odrških slikah tako blizu. Opremno razkošje, zunanjii bleščata povzdrovala uprizorne učinke.

Z vsočju z reziserjevimi zamisliki je bilo strokovnjaško delo scenografskih podvod V. Skružneg in kostumske spezialistke J. Vilfanove, ki se je tudi topot sijajno obnesla. Njeni kostumski načrti kažejo obilo znanja, estetike, pa tudi dušo, ki se edino lahko vtaplja v davnino in uspešno ustvarja iz njenih tokov.

Pokazala je tudi posebno redko spretnost, ki je v tem, da je navzlic bajni kostumski slikovitosti uveljavila v svoji zasnovi načelo starinske stihe enotnosti in sklenjenosti.

Z vsočju z reziserjevimi zamisliki je bilo strokovnjaško delo scenografskih podvod V. Skružneg in kostumske spezialistke J. Vilfanove, ki se je tudi topot sijajno obnesla. Njeni kostumski načrti kažejo obilo znanja, estetike, pa tudi dušo, ki se edino lahko vtaplja v davnino in uspešno ustvarja iz njenih tokov.

Občudovali so se, da je umetnik, ki je se zanimal za doživetja, najmočnejše emanacije pevske ter igralske izraznosti. O tem smo se prepričali ob veliki ariji, ko se Aida loči v bolečini nihanju med Radamesom ter domovino in očetom, ko se v treći sliki, preizkušena po kraljevski rivalinji, više v obupu in strahu, ko doživlja v triumfni sliki tragično srečanje z očetom, ko se v peti sliki borja za ljubimca ter kraljevega očeta in ko zadomi v sklepni sliki kakor z drugačja sveta pretresljivi dospovev »Vidiš, že angel smrti plava z neba« kot melodično nezen, presunljiv finale monumentalne operе.

Amneris je preizkušena domena M. Kogejeve, ki je zopet doživila uspeh svoje izvajalne sposobnosti, umetnostne oblikovnosti. Tudi njena Amneris je rasla od slike do slike in se vzpelja do vrhuncu v šesti sliki, ki sloni po večini na nosilki, interpretki altnovske partie. J. Betettov Ramfis razovedava v spevih dostojanstvo prvega svečenika, v svojih zunanjih potezah hladno neizprostnost. V. Janak je svojega Amonstra tenkočutno izdelal. Zlasti pevška stran kreacije je bila odlična. F. Lupša je faraona izvrstno pričkal. Za predoren uspeh ga usposabljajo odlike njegovega glasu, igre in ustrenne pojavnosti. Iz zvora svečenice se prijetno oglaša s svojim odmevnim, lepim sopranom V. Bukovčev. A. Strukelj je svojo nalogo dobro opravil.

Resnoborni spevi sodnikov, tempelski spevi svečenici, živahnici faaraonovih žen in žalostni spevi etiopskih sužnjev poteljevajo svečano veličastje opere v njenem visokem formatu in edinstveno tragičnem razpletu.

Gоворил je 45 jezikov

Pred 40 leti je živel v Ljubljani dr. Vinko Šerl, ki je bil med največjimi poligloti vseh časov

Pred dobrimi sto leti, 28. septembra 1843, se je rodil v uradniški češki družini v Berounu na Češkem deček, ki se je pozneje razvil v nenavadno, skoraj edinstveno nadarjenega poznavalca jezikov. Ime dr. Vinka Šerla še n' povsem pozbavljeno in prav je, da ob tej prilikli povemo, kdo je bil mož, ki je govoril 45 jezikov in ki je živel pred 40 leti v Ljubljani.

V deski dobri Serl ni pokazal, da bo kaj iz njega; v sedmem letu je začel obiskovati v Pragi in Malih strani nemško »Musterhauptschule«. Nemški ni znal dobro in je slab no predaval. Učitelji so ga ocenjevali kot omejenega učenca, sloški nadzornik je pa celo kazal nanj kot na svarilen zgled malopričnosti. Prekobil je, da ne bo iz njega nikdar nič. Glava mu se je začela obdržati v gnezdišču, kjer so ga obiskovali vitezovi, kralji in plemiči. V sedmih letih je dosegel stopnjo kandidata orientalske fakultete. Potem je odpotoval s podporo prosvetnega ministra na sever, da je protištevje sibirskega prebivalstva. V Petrogradi je delal izpit in doktorat, leta 1870 je postal izbran na profesorja jezikoslovja. V Peterburgu je postal v držni tečajnišču na harkovskem vseučilišču. V tej službi je postal 16 let, medtem je po mnogo potoval in se učil praktično jezikov narodov tedanjega velikega Rusije. Na vseučilišču se je pa učil od slušateljev, ki so bili doma s Kavkazom, kavkaskimi jezikov.

Serlovce sposobnosti so znali ceniti marsikije in prejemajoči je stevilne ponudbe za službo na vseučiliščih, ne le v Rusiji, temveč tudi v Tokiu, Ameriki in Angliji. Kako korenito je obvladal jezik, ki si jih je naučil, spredvimo svoj dnevnik v kitajščini, za nekaj malajški list je pa napisal člankove v češčini. Medtem je sodeloval na mestnih časopisov in zbirnikov in napisal številne knjige.

L. 1897 je bil zaradi slabega zdravja vpokojen in naselil se je v Pragi. L. 1900 se je prejel v Grade, kjer se je naučil slovenščino kot 45. jezikov, kolikor jih je govoril. Slovenske se je naučil tako dobro, da je govoril povsem gladko brez tuje naglasa. Vseh jezikov se je naučil nenavadno hitro. Navadno se je učil posameznih jezikov le po dva meseca. Prva tedna se je naučil pravil izgovarjanje in si zapomnil okrog 500 najnavadnejših besed. Tretji teden se je učil glavnih slovenskih pravil. V četrtem tednu je bil že začel govoriti, in sicer vsak dan po eno uru. Če ni imel nikogar, da bi se pogovarjal z njim, se je pomenskoval sam s seboj v svoji sobi. Po dveh mesecih je bil navad

Valvazorjev grad je sprejemal goste z vseh strani

Don Carlos, Meklenburški vojvoda, princ, kardinal Rampolla, Alešovec, I. Kobilec, Jurčič — Iz zanimivih pripovedovanj Mice Kepe — Kmečka družina si dopisuje v sanskritu

Kastelan Janez Kepa je oborio na nogi in je zato šepal. Poslali so na Primskovo h gospodu, ki mu je dal tiskan listek, iztrgan iz nemško-latinskega slovarja in opremljen s tremi križci. Ta listek je moral dnevno trikrat poduhati do števila triindeset. Ko je kastelan ravnoduhal listek ob oknu, je to opazil vojvoda Meklenburški, se zanimal za zadevo in bil radioveden na uspeh, ker je že mnogo slišal o primskovskem župniku.

Nedeljo nato je šel kastelan na sprejem, sedal je in se opiral na svojo mater. Naenkrat ju obstala in rekla svojemu sinu: »Ti pa zdaj ne šepas več.« Napravil je nekaj karkob ob materi in noga je bila zdrava.

S svojo skrivnostno močjo je primskovski gospod mnogim pomagal. Oblasti so ga sicer zmerom zasedovalo, toda brez uspeha.

Sodišče je pošljalo k njemu orožnike,

ki so cerkev videli, a so se zgubili na poteh in se vrnili, ne da bi opravili naročeno. Klican je bil k višemu sodišču v Gradec, kjer niso mogli sodnikni nicesar dogmati in se je vrnil domov. Služboval je tudi v Črmošnjicah, med Dol. Toplicami in Sečmico in se k njemu hodili ljudje po nasveti iz bližine in daljave.

Primskovski župnik je živel zelo skromno, ni bil vina ne žganja, oblačil se je preprosto in spel na slamnici. Rekli bi, da je bil asket.

Ob njegovih smrti so ljudje zelo žalovali in govorilo se je, da so grobokopri premisljevali, če je resnično mrtev, ker so bili njegovi udje mehki in prožni in tudi obraz je nudil videz spečega človeka.

Ljudje so dolgo časa hodili na njegov grob in nosili na svoje domove vejece morene, lipje pred primskovsko cerkvijo, ki jo je blagoslovil pred svojo smrtno. To naj bi bila zapuščena njegova osebno zdravljene moči. Na njegovem grobu je preprost spomenik, toda hvaljevost in spomin na primskovskoga gospoda gre iz roda v rod. Pogovor se je nadaljeval o gradu Bogenšperku in Mica je pripovedoval, ker je mnogo doživel doma in na potovanju do vodnjodna Meklenburško.

Valvazorjev grad je sprejemal odlične goste. Aleksandrina, princinja Windischgrätz je zelo spoštovala primskovskega gospoda. Večkrat je bil povabljen v grad, toda pomudil se je le nekaj minut, ker se med gospodom ni dobro počutil.

Liberga nad Bogenšperkom je podružnica sv. Mohorja in Fortunata, okrog cerkvice je pokopalnice za bližnje vasi. Grobovi so bili lepo urejeni, obrobljeni s savskimi kamenčki in ti grobovi so bili tako všeč španskemu don Carlosu, da jih je fotografiral. Graščini je bil tudi gost takratni ženin in poznejši mož holandske kraljice Viljemine. Povabilen je bil tudi kardinal Rampolla, velikan po telesu, zelo lep človek, z močnim glasom. Maševal je v malih grajski kapeli, kjer se še nahaja slika Iza Valvazorjevih časov »Beg v Egipt«. Mašne molitve je molil tako glasno, da si je prinebil Borvin ušeša zatiskal. Pri nekih večernicah je pod stropom v letnici gorela velika petrolejka. Cilinder te razsvetljave se je razpočil in grajska gospoda je bila prepirana, da je to povzročil kardinalov močan glas.

V grad Bogenšperk je bila povabljena svetovno znana dramska igralka Eleonora Duse in pesnik D'Annunzio toda nista prišla, ker je Eleonora obolela, pač pa je vodnjodna Meklenburško obiskala v Ljubljani, kamor so zimo zahajali Meklenburški. Grajsko gospodo so obiskali tudi finski smučarji. Pred 55 leti je bil sport aristokratska zabava, za slovenske ljudi in otroki dogodek, ko so gledali drzne smučarje na snežni gladini.

V grad je bil povabljen urednik »Brenčija«, pisatelj Jakob Alešovec. Kastelanovi otroci so bili obveščeni, da bo prisel »Brenčje«, ki so ga poznali po sliki iz njegovega lista. Mislišli so, da bo prirčal po zrast.

Zavedajte se, da če v devetindvesti desetih primerih morda ne bo dejanskega napada sovražnih latal, se enkrat lahko zgodi, da bo zares. Zato ne izvajajte usode in držite se danih navodil! Predvsem takoj po danem znaku alarmu v zaklonišče!

v tisto deželo, je premagal usodo in dosegel najpopolnejšo mero sreće.« Ali veste, kaj vse o tej poti, sveti mož?« je vprašala kraljica.

Puščavnik je odkimal:

»To je vse, kar vem. Kdor jo vztrajno išče, jo tudi najde, tako mi je povedal moj rajni učitelj. In tako svetujte tudi kraljeviču, ako mu hočete dobro.«

Kralj in kraljica sta vse obljubila in spremljali v grad.

Kraljevič je rasel in se razvijal v največje zadovoljstvo vseh. Bil je lep deček z vedno smehajočim se obrazom ter s slhemom prijazen in ljubom. Ves grad ga je občeval, nepopisno srčni pa so bili njegovi starši. Ničuda, da se je glas in omen kmalu razširil po deželi. Knezi in veliki pa so bili nevolejiv in so spravili med ljudstvo govorico, da kraljevič ne bo nikoli vladal, ker ga bognanjala usoda. To govor so trdovratno vzdrževali, tako da je zanje vedel že vsak otrok, razen kraljeviča, ki je brezkrivo užival mladost.

Ko je kraljevič dopolnil štirinajst let, je star kralj nenadoma umrl in kraljevič je postal kralj. Svet knezov je sklenil da bo na mestu njega vladala kraljica-mati, dokler ne bo dopolnil osmnejšega leta. Tako so se upali utrditi svojo oblast in počasi izpodrinili mladega kralja in ga poslati v izgnanstvo:

Zaskrbljena mati je po pogrebu zaupala mlademu kralju, kaj je ob njegovem rojstvu povedal glasnik Usode. Povedala mu je tudi, kako je svetoval puščavnik, iz goseda, da mora oditi na pot in poiskati deželo, kjer leži globoko jezero.

Mlad kralj ni niti pomisljal in rekel: »Če je tako, potem odidem čimprej na pot. Hočem premagati usodo, hočem biti gospodar svoje usode.«

ku so bili razočarani, ko jim je Jakob Alešovec stiskal roke, ravnotako ob prihodu akad. slikarice Ivane Kobilice.

Slikarica Kobilica je bila oblečena v temnoplavno zamejno oblike, bila je ljubezna in vješka otroka poboža. V gradu je naslikala Valvazorjevo sobo na platno. Sočasno s Kobilico je prisel tudi češki slikar Fr. Ondrušek, ki je posebno znan po svoji sliki »Kvartete«, kjer so naslikani češki komponisti Hoffmann, Suk, Nedbal, in Herold. Fr. Ondrušek je bil majhen, droben človek, okrogloščen, svetloski, preprost in grajsko gospoda ga je stanu premo bleka.

Kobilica je slikala tudi grajsko gospodo in otroke.

Pisatelj Josip Jurčič je hodil mimo graščino in bil vabiilen na pogovor, enako oče pisatelj Marije Kmetove, ko je služboval na šoli v Št. Lovrencu ob Temenici. Kastelan Kepa je povedal svojim otrokom, da pride gospod Kmet na obisk in so detetljeni in manj starci težko razumeši, da bi bilo kdo gospod in kmet. Imenitej se jim nti zdel don Carlos, o katerem so slišali praviti, da bo španski kralj, ker ni imel krone, žezla in kraljevskega plascia. Ko se je don Carlos ozdravljen poslovil, je obdaril vse grajske uslužence s cekinji in sicer z napoleondri, ki so bili vredni po 20 goldinarjev.

Bogenšperska Mica je pripovedovala o potovanju z vojvodino Meklenburško v Italiji, kjer je imela priliko spoznati angleško kraljico Viktorijo z vdovsko Habsburško na glavi in takratnega italijanskega preostonaslednika Viktora Emanuela.

Prijetno kramljanje se je osredotočilo nazaj na Bogenšperk in na primskovskega gospoda, ki je bil vse življenje povezan s svojimi sorodniki. Njegov rod izhaja iz Mekinj pri Kamniku in razširil se je vsije v hribovski svet. Nekaj sorodnikov je v vasi Brezje nad Kamnikom in vsi so zelo nadarjeni. Eden izmed njih je samoznani in sicer z napoleondri, ki so bili vredni po 20 goldinarjev.

Gospod je bil z dokazi prepričan, da je govorica o Humarjevih sorodnikih resnična. S spoznavanjem do preproste kmečke družine je odsel.

Pripovedoval je domenil, da je to gotovo edinstven primer v Evropi, če ne na vsem svetu, da bi v sodobnosti govorila in pisala kmečka družina v sanskritu.

Te vrstice naj bodo v spomin 125 obletnice rojstva župnika Jurija Humaria, primskovskega gospoda. Za vse podatke naj bo zavajljena ga Mica Bogenšperska, ki tudi po drobnih spadajo v našo narodno kroniko in bi bilo obžalovati, če bi se pozabil.

poznam, da se je v družino primožilo dekle in kamniškega Podgorja in pogoj je bil, da se bo naučila sanskrita v besedi in pisavi. Sanskrit je najstarejši jezik Indije, katerega je pred več kot 2000 leti govoril indijski ljudstvo. Danes se ga poslužujejo le še učenjaki Vzhodne Indije. Sanskrit tvori eno izmed glavnih vej indoevropskega jezikovnega debla in spada v indijsko skupino. Med Slovenci ni mnogo mož, ki bi sanskrin popolnoma poznali.

Primskovski gospod je bil vedno v zvezi s svojimi sorodniki in je s svojim znanjem vplival nanje in želel, da bi se izobrazili. Sam je znal več jezikov in sanskrit. Glas je nadarjenosti Humarjevih sorodnikov je segel v Ljubljano; neki akademsko naobrazen mož se je zanimal za to zadevo in se o priliku oglašil pri njih. Med drugim je vprašal gospodinjo, kje ima sina, nameri pa je odgovorila, da je v Srbiji pri vojaki.

»Ali vam kaj piše?« je poizvedoval.

»Seveda nam piše,« je odgovorila mati.

»Mene bi zanimala pisma,« je rekel ljubljanski gospod, »ali mi jih lahko poškodel?«

»Pismar vam lahko prinesem, toda ne vem, če jih bodo znali brati. Ali so oni doktor?«

»Seveda sem,« je odgovoril.

»Cetudi so doktor, pa le ne verujem, da bi znali bri pisma. Mi govorimo in pišemo v sanskritu.«

Gospod je bil z dokazi prepričan, da je govorica o Humarjevih sorodnikih resnična. S spoznavanjem do preproste kmečke družine je odsel.

Pripovedoval je domenil, da je to gotovo edinstven primer v Evropi, če ne na vsem svetu, da bi v sodobnosti govorila in pisala kmečka družina v sanskritu.

Pre vstrejšnjih letih smo začeli zavidati možake, ki so hodili dobro opremljeni v rožniške gozdove — z rovnicami, sekiramji, žagami, železnicimi drogovci, zagovzdami in verigami. Zavidali smo jim nameče, ko smo vidieli, kako vozijo iz gozda krasne štore, ki so vsebovali po pol prostorninskega metra drva. Tako na lepem si natopljiv v enem samem dnevu po cel mesecu.

Dosedle je izkazalo, da so možje, ki so dobiti dovoljenje za kopanje štorev, takoj po vsej zemlji.

Mara Tavčarjeva

Emanuel Josin: Šole, šolniki in šolarji v starji Ljubljani Spomini na ljubljansko realko (1875–1882)

gih predmetov. Križnar pa je zmerom tolah učence.

Profesor Franc Krenninger je učil opisno geometrijo. Mož je bil v svoji stroki dobro podkovan, toda pri predavanju je preveč govoril. — Viljem Voss je učil naravoslovje; v petem razredu smo imeli amfotologijo. Pri pouku je hodil vedno po šolski sobi, včasih pa je stopil k šolski tabli ter narusal kakov stvar. Njegov pouk je bil interesantan.

Anton Rajč, rojen kot štajerski Slovenc v Mali Nedelji, je dobil službo suplanta na ljublj. realki. Postal je kmalu definitivni profesor in je učil slovenščino. V svoji stroki je bil temeljito podkovan, toda nas Slovenc v ni posebno ogrel za svoj predmet. Nekaj je bil součenec Košaka pri slovenščini vprasan iz slovenice. »Napravite mi prosti stavek,« reče Rajč. Hudomuški Košak odgovori: »Kosmata lipa, stoji pred hišo.« Vsi učenci smo se zahrali, in razširjeni profesor je bil ves iz sebe ter reče: »Vi se upate meni dajati tak odgovor. Kosmata lipa, menda kosmata Košak stoji pred hišo.« Vsi smo se smejali, toda Košak je stal mirno in resno. Kmalu po tej aferi je bil v Ljubljani vokalni nabot ter je bil Košak potren za vojak. Zdravnik vpraša Košaka, aka zna poleg slovenščine še nekaj drugo. Hudomuški Košak pa pravi: Nekaj že znam. Komisija ga je potrdila za vojaka pri žrebčarni, morda ravno za kazen za njegov odgovor. Ako je Košak potem res edil konje v Mostah, mi ni znano.

Profesor Fran Globočnik, rojen v Tržiču na Gorenjskem kot sin okrajnega zdravnika, je učil na realki prostoročno risanje. Mož je bil zelo zgovoren pri pouku, veliko je razlagal ter večkrat povedal kako stvar prav smešno. Rekel je, da je na svetu veliko parasitov, lenuhov ter ničel. »Pomislite,« pravi, »nekajga dne je bil pogreb nekega branjevca, pa so pri pogrebu nosili lovorcev cene.« Nek učenec

imeli za bedaka, ki se sam s seboj pogovarja.«

Se isti večer je pričelo močno deževati in Sreča je namesto kralja potrka na vrata preproste bajte.

»Tukaj vstopi in bo dobil večerje in prenočiš!« je svetoval.

Kralj je storil tako kakor mu je velela. Bajta je imela en sam prostor v katerem so bila ob stenah borna ležišča za moža, ženo in hčerkko, ki je bila nežna in lepa, kakor da bi bila kraljica. Družnica je bila pravkar pri večerji. Ko je kralj vstopil je hčerka sama stopila k njemu in mu ponudila, naj priče. Popotnik se ji je vneto zahvalil. Sreča pa mu je zaščetnila:

»To dekljko vzem: s seboj, mnogokrat ti bo koristila. To je tvoja Ljubezen.«

Kralj je šel počivati v kmalu trdno zaspal. Ko se je zjutraj prebudil, n' bi bile niti kralj, pri njem pa sta Sreča in Ljubezen. Bilo je prav tam ob travniku, kjer se je bila Sreča pravkar ustavila pred njim.

Neki večer je bil spet zelo utrujen, pa se je nehotno spomnil na svojo mater in na svojo deželo in malodusno mu je napomnilo srečo. To je zaupal obema sremljevalkama.

Sreča ga je potolčala rekoč:

»Nič ne maraj! Že smo blizu hiše, kjer stanejo tvoji prijatelji, ki te mora prav tako spremestiti v globokemu jezeru.«

Hodili so še nekaj minut, ko je vstopila pred njih, na vrata katere mu je velela Sreča potrka.

Vrata so se takoj odprala in iz hiše je stopil mož, ki je zvedavo pogledal prilega.

»Kaj iščete pri meni?« je vprašal.

Sreča je odvivila:

»Ravno tebe Žemmo.«

Kralju pa je zaščetnila na uho:

»To je tvoj Pogum. Tudi ta te bo spremestil v deželo globokega jezera.«

nopravi neko opazko, toda Globotnik ga takoj zavrne, rekoč: »Tudi vi ste ničla, kar tihod bodite!« V petem razredu smo imeli tudi nekega plemiča — barona Locatellija — doma iz Krimna, sina premožnih staršev. Nekoč mu je stavil Globotnik neko vprašanje, ter mu obljubil, ako ga prav pogodi, da dobi od njega dva krajcarja. Locatelli se je muzal in ni nicesar odgovoril, pa

- Film -

Hans Moser pričuje

»I hab's net leicht g'habt« pričuje Hans Moser otočno, »prokleto težko je bilo, preden je iz margaretskega pobalna kaj pravega postalo. (Margareten je dunajski V. okraj, kjer je bil Moser rojen). «Tam, kjer je še danes postajališče mestne želez-

Hans Moser privatno

nice. »Pilgrambrücke«, je bilo naše kraljestvo. Po ograjah mostu smo plezali in trgali hlače. V soli sem bil zmerom najslabši. Trudil sem se pošteno, toda učenje me ni nikoli veselilo. V nemščini sicer nisem bil slab in tudi teda ne, ko se je bilo treba naučiti pesem na pamet. Sosolci so se mi pa zmerom smejali, kadar sem »z dušo deklamiral. Moj oče je bil kipar in bi bil rad videl, da bi se tudi jaz izučil v kakši umetnostni obrti, toda za risanje in slikanje pač nisem imel talenta. Zato sem moral obiskovati trgovsko šolo in potem so me v takniji trgovini z usmernimi izdelki, h knjigovodstvu in korespondenci. To mi pa ni prav nčelo!«

Takrat sem mnogo zahajal v opera. Seveda si nisem mogel z nekaj krajcarji prihankov kupiti drugega prostora ko četrto galerijo. Glasba je name kar najmočnejše učinkovala in pologoma je vznikla želja, da bi šel v gledališča. Predstavljal sem si, da bom potem bolj prost. Nekej mesecov sem obiskoval igralsko šolo in dnevno sem študiral oglase v gledališkem vestniku, toda nikaj niso potrebovali mladostnega ljubimca. Nekeč sem vstopil v gostilno, kjer so običajno sestajali ravnatelji potujočih gledališč. Imel sem srčno. Angažirali so me v Leoben za 15 goldinarjev mesечно. To je bil najlepši dan v mojem življenju. S seboj sem moral prinesi kmečko strajko, par škornjev, salonsko suknjo in frak.«

Friedek-Mistek, Hradisch, Tegernsee, Černovice in Joseftsdorff so bile naslednje postaje. S 15 goldinarji mladi Moser seveda ni mogel izhajati, čeprav je živel zelo skromno v mali sobici za 3 goldinarje na mesec. Oče je sizgubljenemu sinu odločil vsako podporo. Edino, kar je dobra mati dosegla pri obetu je bilo to, da je smel Hans poslušati perilo domov v pranje. Nekoč je doseglo sveže perilo, kateremu je mati priložila v ovitku 5 goldinarjev in prispeala, da oče ne tem nje ne ve. Naslednji dan je prejel pismo od očeta, v katerem sporoča, da je zavezal v rokav od srajce 5 goldinarjev in da materi o tem ne sme zinteti besedice... Se danes se Hans Moser z globoko ginenjostjo spominja teh »skrivnici svojih starcev.«

Slezjsko mesto Friedek-Mistek je ostalo Moserju v slabem spominu. »Nekega deževnega dne ob 6. zjutraj sem prispel tja, pripravljajoč Moser dalje, »in ko sem odkril na plakatu, ki je naznajan »Pitčarja«, tudi svoje ime, me je sprejetela zona, kajti nisem imel niti pojma, da moram zvečer že nastopiti. Hrabo poščem hiso, kjer je stanoval načelništvo in potrjam na vse zgodaj. Nejevoljno se oglaši direktor: »Kdo je?« — »Tu Moser,« odgovorim boječe. »Kaj pa hočete že tako zgoditi?« — »Gospod direktor, jaz sem na plakatu, pa nimaš vele.« — »Me lahko radi imate vlo-« — Gospod ravnatelj, samo mojo vlo-

go, prosim,« sem moledoval, tedaj je pa zaključil najin razgovor z jeznicem »Pojdite k vragu!«

V Tegernsee sem prejel poleg potnih stroškov se 25 mark mesečno, kar je bil že velik napredki. Po nekaj letih sem končno dobil angažman na Theater in der Josefstadt na Dunaju. Tu je pa bilo obupati! Nobene poštene vloge nisem dobil. Edino pač nekaj je bilo dobro, naučil sem se serviranja.«

Prava svetovna vojna je izbruhnila in Moser je moral k vojakom. Ko se je leta 1918 vrnil, je moral priceti znova, in sicer po varjejetih, kabaretih in celo v cirkusu. Še leto 1926 je prineslo preobrat na bojno. V nekem kabaretu je igral v veseli enodenki postreška, ki mora nesti kovčeg na kolodvor. Moserju se ni prav nčelo. Zložno je stopil h kovčku in ga motril od vseh strani, ga nekajkrat obsel in previdno otipal ter dejal nestrenpravno lastniku: »Ta je pa mnogo pretežak, tega ne boste mogli plačati.« Z neporušljivo ravnodušnostjo se je vsezel na kovčeg in si prizgal pipa. »Imamo se dovolj časa,« je potolal že razburjenega potnika. Slednjič se je vendar le pripravil do tega, da je zgrabil treme s komično neokretnostjo in omahujoč ter s križajočimi se koraki odnesel težak nestvor, rekoč zabavljajočemu gospodu: »Veste, leteti pa ne znam.« S tem prizorom je bil rojen komik Hans Moser. Stavek »Leteti pa ne znam« (Flieg'n kann i net) je postal na Dunaju tako popularen, da je nekoga večera, ko je Moser malce nestrpno pomahal nekemu šoperju, leta odrezavo odgovoril: »Leteti pa ne znam, gospod Moser!«

Materje nisite, da se bo otrok že v Šoli vsega naučil. V Šoli sicer otroka učijo pozdravljati učitelja, učiteljico in katehetico. To je pa tudi vse. A kako mučno je gledati otroke, ko gredo iz Šole. Kakov čreden dívček kozlov se pode po cesti, mečejo kamenje, se pretepoj in razmazijo.«

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in usmiljenega srca. Vzgajajte jih k dobrim dejanjem, da bo bodoče pokolenje boljše, kakor je današnje, da ne bo toliko pretepačev, delomnevez in izprijecev.

Materje, vaša sveta dolžnost je, da svoje

otroke krotite, jih vzgajate za dobre in poštevane ljudi. Ne dajajte otrokom potuhe in ne valite krivide za nekaj, kar je zagresil vas otrok. Ne puščajte svojih otrok brez nadzorstva, da se potepajo po mestu in da nadlegujejo tuje ljudi s svojim kričanjem in razposajenostjo.

Materje, učite otrocke, da bodo spodbuni, ljubavniki in